

Resum executiu

Expansió, resiliència i nous desafiaments per a l'agroalimentari espanyol

El sector agroalimentari espanyol presenta el 2025 un marcat to expansiu i consolida la senda de creixement iniciada cap a la meitat del 2023, després de superar els desafiaments derivats de la guerra a Ucraïna i d'una prolongada sequera. Així, la contenció dels costos de producció, la millora de les condicions meteorològiques i el repunt de la demanda estan afavorint un increment sostingut tant de la producció com de les exportacions, que se situen ja en nivells prepanedèmia. La indústria agroalimentària també mostra una tendència molt favorable, en la qual destaquen la reactivació de la producció i el dinamisme del mercat laboral. No obstant això, persisteixen reptes de gran importància, com la millora de la resiliència del sector davant la major freqüència de fenòmens meteorològics i el creixent proteccionisme comercial, que podrien condicionar l'evolució del sector en els propers trimestres.

En aquest context de recuperació, però també de grans reptes, les exportacions agroalimentàries mantenen un dinamisme notable. En el primer semestre del 2025, creixen el 5,0% en volum i el 5,6% en valor i superen àmpliament el creixement del conjunt de béns exportats. Espanya es consolida, així, com la quarta potència exportadora agroalimentària de la UE i com l'octava a nivell mundial, amb una quota del 3,4%. Aquest avanç se sustenta en la recuperació de la producció després de la sequera, en una demanda internacional sòlida i en una elevada competitivitat. No obstant això, l'evolució no està exempta de riscos: la caiguda de preus en alguns productes clau, com els olis i els greixos, l'estancament del volum exportat de fruites, i l'impacte del gir proteccionista en mercats com el Regne Unit, els EUA i la Xina obliguen a reforçar l'estratègia de diversificació geogràfica i comercial.

El sector agroalimentari espanyol s'enfronta a un entorn comercial més complex, amb noves barreres aranzelàries, en especial als EUA i a la Xina, que afecten productes sensibles com l'oli d'oliva, els lactis i les hortalisses. Malgrat que l'exposició directa és limitada, alguns productes presenten una alta dependència d'aquests mercats. En aquest escenari, l'acord comercial entre la UE i Mercosur emergeix com una oportunitat estratègica per obrir nous canals d'exportació, en especial de productes com les fruites, el vi, el porcí i l'oli d'oliva. No obstant això, també planteja desafiaments competitius en sectors com la carn de boví o el sucre, motiu pel qual serà clau una adaptació àgil del teixit empresarial.

A nivell intern, el sector agroalimentari continua sent un pilar econòmic i territorial. Tot i que el seu pes en el valor afegit brut (VAB) nacional ha reculat lleugerament en les últimes dècades –del 5,5% dels 2000 al 4,9% el 2022–, manté una rellevància estratègica gràcies al seu paper com a impulsor de la competitivitat internacional, de la cohesió territorial i de l'autonomia estratègica. En la nostra estimació del VAB del sector agroalimentari (sector primari i indústria dels aliments i les begudes), s'analitzen les diferències regionals. Entre moltes conclusions –com el lideratge d'Andalusia, de Castella i Lleó i de Catalunya en l'aportació al sector–, observem que el sector és especialment important a les economies d'Extremadura, de La Rioja i de les dues Castelles, i constatem una tendència creixent cap a la industrialització, amb un augment progressiu del pes de la transformació alimentària en relació amb el primari, en especial a regions com Madrid, Catalunya i la Comunitat Valenciana.